

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a soudců JUDr. Milana Podhrázkého, Ph.D., a JUDr. Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **Q. V. N.**, zastoupený JUDr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje, odbor cizinecké policie**, se sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 8. 2018, čj. KRPU-1678921-18/ČJ-2018-040022, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 10. 2018, čj. 41 A 11/2018-33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.
- IV. Ustanovenému zástupci JUDr. Ing. Jakubu Backovi, advokátovi se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **8 228 Kč**, která je splatná do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodla shora označeným rozhodnutím podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) o zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění. Dobu zajištění stanovila na 90 dnů od okamžiku omezení osobní svobody. Ve vztahu k nevyužití zvláštních opatření uvedla, že se jedná o cizince, u nějž je zjevné, že má v úmyslu neoprávněně vstoupit na území jiného smluvního státu, neboť byl zadržen na území Spolkové republiky Německo po překročení hranice s Českou republikou. Žalobce sice uvedl, že mu nic nebrání v návratu do Vietnamu, ale v České republice nemá nikoho, kdo by mu pomohl řešit nepříznivou situaci. Žalobce nepředložil ani žádný doklad totožnosti a vystupoval pod změněnou identitou, přičemž jeho

totožnost se nepodařilo žádným způsobem ověřit. Žalobce ani nedisponuje dostatečnou finanční hotovostí ke složení finanční záruky.

[2] Rozhodnutí žalované napadl žalobce žalobou, v níž tvrdil, že žalovaná nesprávně posoudila využitelnost zvláštních opatření podle § 123b a 123c zákona o pobytu cizinců. Žalovaná nedostatečně zhodnotila míru závažnosti protiprávního jednání (žalobce na území České republiky pobýval nelegálně pouze v řádu hodin a v minulosti se neprotivil jakémukoliv správnímu rozhodnutí). Dotčená ustanovení musí být podle žalobce vykládána v souladu se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. 12. 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návratová směrnice“), kterou implementují a jejímž smyslem byla snaha o minimalizaci omezování osobní svobody. Žalovaná nedostatečně zhodnotila, že žalobce po svém zadržení zásadně změnil svůj přístup a nesnažil se nadále ji mást uvedením nesprávných údajů, nevyjádřil úmysl nespolupracovat a nijak nerozporoval své porušení pravidel pobytu. Nesouhlasil ani se závěrem o nemožnosti složení finanční záruky.

[3] Krajský soud v Ústí nad Labem (dále „krajský soud“) žalobu zamítl výrokem I. v záhlaví označeného rozsudku. V odůvodnění uvedl, že z obsahu správního spisu je zjevné, že žalobce byl zadržen německou policií bezprostředně poté, co opustil Českou republiku a vstoupil na území Německa. Krajský soud proto považoval za pravděpodobné, že by žalobce v případě nezajištění neodcestoval do Vietnamu, ale zopakoval by svůj pokus o vstup na území Německa, kam jeho cesta již jednou směřovala. Byly tak naplněny podmínky § 123b odst. 4 zákona o pobytu cizinců, které uložení zvláštních opatření vylučují. Krajský soud se neztotožnil ani s námitkou nedostatečného hodnocení závažnosti protiprávního jednání.

II. Obsah kasační stížnosti

[4] Proti výroku I. rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost. Uvedl, že vyhodnocení možnosti uložení zvláštních opatření ze strany krajského soudu je stejně nepřijatelné, jako bylo vyhodnocení žalované.

[5] Poukázal na to, že institut zvláštních opatření musí být vykládán v souladu s cíli a smyslem návratové směrnice, na což měl upozornit Nejvyšší správní soud v rozsudcích ze dne 7. 12. 2011, čj. 1 As 132/2011-51 a ze dne 28. 3. 2012, čj. 3 As 30/2011-57, kde mj. uvedl, že smyslem právní úpravy je snaha o minimalizaci omezování osobní svobody zahrnutím povinnosti správního orgánu provést úvahu o možnosti aplikace mírnějších opatření před přistoupením k zajištění cizince. Stěžovatel zopakoval, že se nedopustil žádného jiného protiprávního jednání než nelegálního pobytu v řádu hodin a sám žalované otevřeně uvedl všechny potřebné údaje ke své identifikaci, čímž vyloučil pochybnosti o snaze o poskytnutí dostatečné spolupráce. Svůj úmysl postupovat již v souladu s legálními instituty umožňujícími pobyt na území České republiky vyjádřil také tím, že následně požádal o mezinárodní ochranu. Z jeho původní snahy ilegálně vycestovat z Vietnamu do Německa nelze vyvozovat, že je nezbytné přistoupit k nejintenzivnějšímu možnému zásahu do jeho práv a omezit ho na svobodu. Nejvyšší správní soud totiž nepovažuje prostý nelegální pobyt za natolik závažnou okolnost, která by vylučovala možnost využití zvláštních opatření (srov. rozsudek ze dne 9. 2. 2017, čj. 5 Azs 294/2016-18). Uvedené argumenty stěžovatel podřadil pod důvod kasační stížnosti v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[6] Žalovaná ve svém vyjádření navrhla kasační stížnost zamítnout. Uvedla, že s ohledem na dosavadní jednání stěžovatele, vynaložené úsilí a finanční prostředky, je zřejmé, že cílem jeho cesty bylo Německo, kde žije jeho sestřenice a kde chtěl nelegálně pobývat a pracovat ve skrytu

pokračování

a anonymitě vietnamské komunity. Tímto cíleným a promyšleným záměrem byla pro žalovanou snížena jeho ochota respektovat případné zvláštní opatření. Důvěryhodnost stěžovatele byla podstatně oslabena tím, že jak před německými orgány, tak před žalovanou udával jinou identitu, a to údajně z důvodu, aby jeho pravá identita neměla záznam. Tím dal najevo, že nehodlá respektovat právní předpisy, natož povinnosti uložené zvláštním opatřením. Žalovaný vyloučil i možnost uložení zvláštních opatření za účelem vycestování, jelikož stěžovatel uvedl, že zde nikoho nezná, nemá možnost ubytování, nemá žádné finanční prostředky a ani přístup k nim. Uložení zvláštního opatření by tak bylo neúčelné, ohrozilo by výkon správního vyhoštění a mělo negativní dopad na život stěžovatele, který by byl ponechán bez prostředků na ubytování a stravu, což je zcela nepřijatelné. Stěžovatel navíc sám prohlásil, že se chce do Německa ještě vrátit. Stěžovatel nikdy legálně nepobýval v žádné zemi EU, vědomě zvolil nelegální cestu do EU, a to za úplaty organizované skupině převaděčů, kterou sám kontaktoval. Stěžovateli navíc není vytýkáno jen neoprávněný pobyt v řádu hodin, ale neoprávněný vstup a pobyt v několika státech EU (přínejmenším na Slovensku, v ČR a SRN). Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2017, čj. 5 Azs 294/2016-18, není na věc aplikovatelný, jelikož žalovaná na rozdíl od uvedeného případu přezkoumatelně zhodnotila nemožnost využití zvláštních opatření. Žádost o mezinárodní ochranu podal stěžovatel zcela účelově s cílem dosáhnout propuštění, neboť po celou dobu řízení o správním vyhoštění a o zajištění nesdělil žádný relevantní azylový důvod či nějakou obavu podřaditelnou pod § 179 zákona o pobytu cizinců. Naopak opakovaně tvrdil, že jeho cesta měla ekonomický cíl. Jeho žádosti navíc nebylo vyhověno a stěžovatel proti rozhodnutí nepodal žalobu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Stěžovatel sice formálně uplatnil důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pod který lze podřadit „*vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonost, a pro tuto důvodně vytykanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit*“. Z obsahu kasačních námitek je však evidentní, že ve skutečnosti nenamítá procesní pochybení žalované, ale nesouhlasí s posouzením právní otázky, zda v jeho případě byly dány důvody pro uložení zvláštních opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců namísto vydání rozhodnutí o zajištění. Tvrzené důvody kasační stížnosti soud posuzuje podle jejich obsahu a nikoliv podle formálního označení (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2007, čj. 8 As 52/2006-74, č. 1655/2008 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud proto posuzoval, zda je v případě stěžovatele dán kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[10] Podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců je zvláštním opatřením za účelem vycestování

„a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly,

b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), nebo

c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené“.

[11] O druhu a způsobu výkonu zvláštního opatření za účelem vycestování rozhoduje policie. Při rozhodování o uložení zvláštního opatření policie zkoumá, zda jeho uložení neohrozí výkon správního vyhoštění, a přihlíží k dopadům tohoto rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince (§ 123b odst. 3 zákona o pobytu cizinců). Policie zvláštní opatření za účelem vycestování neuloží, jde-li o nezletilého cizince bez doprovodu nebo o cizince, u něž je zjevné, že má v úmyslu neoprávněně vstoupit na území jiného smluvního státu (odst. 4).

[12] Nejvyšší správní soud (stejně jako krajský soud) dává stěžovateli v obecné míře za pravdu, že cílem této právní úpravy je snaha o snížení počtu případů, kdy je omezována osobní svoboda a pokud je to možné a dostačující, měla by být ukládána zvláštní opatření, při nichž k omezení osobní svobody nedochází. Toto pravidlo však není bezbřehé, což jasně vyplývá i z rozsudků Nejvyššího správního soudu, na které v této souvislosti stěžovatel odkazuje a z unijní úpravy, která je v nich rozebírána a které se nyní stěžovatel dovolává (viz bod [23] rozsudku ze dne 7. 12. 2011, čj. 1 As 132/2011-51).

[13] Důvodem pro neuložení zvláštního opatření je podle § 123b odst. 4 skutečnost, že jde o cizince, u něž je zjevné, že má v úmyslu neoprávněně vstoupit na území jiného smluvního státu. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s krajským soudem, že žalovaná zcela jednoznačně a srozumitelně popsala důvody, které uložení zvláštních opatření brání. Nejednalo se přitom pouze o skutečnost, že stěžovatel pobýval krátkodobě na území České republiky nelegálně, jak se ve svých podáních snaží naznačovat stěžovatel. Žalovaná své rozhodnutí založila na vícero důvodech: nelegální pobyt, stěžovatel měl v úmyslu vstoupit na území jiného státu, při čemž byl zadržen v dodávce spolu s dalšími 24 muži asijského původu a řidičem, který je převážel ze Slovenska přes Českou republiku do Německa, na území České republiky ani jiného státu EU stěžovatel nemá nikoho, kdo by mu pomohl situaci řešit. Stěžovatel protiprávně jednal úmyslně, nepředložil žádný doklad prokazující totožnost a vystupoval pod změněnou identitou. Dostatečně se žalovaná zabývala také možností složení finanční záruky, vyčíslila předpokládané náklady na vyhoštění a na základě zjištěných skutečností zjistila, že stěžovatel dostatečnými finančními prostředky nedisponuje. Konkrétní námitky ve vztahu k možnosti uložit složení finanční záruky dle § 123c zákona o pobytu cizinců navíc v kasační stížnosti schází. Za daných okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádné důvody pro závěr, že krajský soud věc nesprávně právně posoudil.

[14] Lichá je také stěžovatelova námitka, že po předání českým orgánům změnil svůj přístup, o čemž má svědčit skutečnost, že sdělil svou skutečnou identitu a podal žádost o mezinárodní ochranu, tudíž využil legálního institutu k zajištění práva pobývat na území České republiky. Krajský soud k tomu mj. uvedl, že žalobce ani podruhé nemusel uvést své skutečné jméno, jelikož pravost jeho osobních údajů se nepodařilo nijak ověřit a pozdější součinnost nemůže sama o sobě odstranit existující pochybnosti o věrohodnosti stěžovatele. Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem ztotožňuje, jelikož stěžovatel prokazatelně o své identitě lhal a pozdější verzi o své identitě nebyl schopen doložit ani žádným dokladem. Ve světle všech relevantních okolností nemohla mít žádný vliv na posouzení této otázky ani skutečnost, že stěžovatel

pokračování

navzdory svým dřívějším tvrzením o své ekonomické motivaci, následně podal žádost o mezinárodní ochranu.

[15] Co se týče argumentace rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 9. 2. 2017, čj. 5 Azs 294/2016-18, stěžovatel z něj správně citoval, že prostý nelegální pobyt není překážkou uložení zvláštních opatření. Jak již Nejvyšší správní soud v nyní projednávané věci opakovaně uvedl, žalovaná své rozhodnutí nezaložila pouze na skutečnosti nelegálního pobytu, ale zejména na několika dalších konkrétních okolnostech, které nelegální pobyt a nelegální překračování státních hranic provázely. Obstojí proto i navazující rozhodnutí krajského soudu, který nepovažoval uvedený rozsudek za přílehlavý na nyní posuzovanou věc.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[17] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Procesně úspěšné žalované pak nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů její běžné úřední činnosti, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[18] V řízení před krajským soudem byl stěžovateli ustanoven zástupcem JUDr. Ing. Jakub Backa, advokát. Hotové výdaje a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát (§ 35 odst. 9 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Odměna ustanovenému zástupci náleží za poskytnutí dvou úkonů právní služby dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), spočívajících v poradě s klientem přesahující jednu hodinu [dle § 11 odst. 1 písm. c) advokátního tarifu] a podání kasační stížnosti [písemné podání ve věci samé dle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], při sazbě 3 100 Kč za úkon právní služby [dle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu]. Odměna ustanoveného zástupce tak činí 6 200 Kč. Pokud jde o náhradu hotových výdajů ustanoveného zástupce, ta je stanovena paušálně v § 13 odst. 3 advokátního tarifu, a to ve výši 300 Kč za každý jeden úkon právní služby. Na náhradě hotových výdajů proto ustanovenému zástupci náleží částka 600 Kč. Vzhledem k tomu, že ustanovený zástupce je plátcem DPH, odměna je dále zvýšena o částku odpovídající této dani ve výši 21 % podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Celkem tedy ve výroku IV. tohoto rozsudku přiznal Nejvyšší správní soud ustanovenému advokátovi na odměně za zastupování stěžovatele a na náhradě hotových výdajů částku 8 228 Kč. Tato částka bude ustanovenému zástupci vyplacena do 30 dnů od právní moci rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 3. dubna 2019

JUDr. Petr Mikeš, Ph.D.
předseda senátu